

Hundra år med kork och trissa

PÅRYD

I 100 år har den funnits, Påryds största och numera enda industri, Elfverson & Co. På lördag firas hundraåringen med en fest.

Anärsidén är densamma som från början, svarvade eller figurfrästa trädetaljer i stora serier. Duffelknappar, leksaksdelar, möbelknoppar, prydderade frukter av trä, pålyhandtag och så naturligtvis träkapsylerna och Kalmartrissan. Listan på vad Elfverson & Co tillverkar kan göras lång.

Början till dagens Elfverson & Co var Kalmar Bobbin, en fabrik som gjorde trådrullar. Den startades för att möta den växande engelska textilindustrins behov.

1894 kom den i familjen Elfversons ägo.

Mindre krigiska

Den allra minsta av fabrikkens produkter genom tiderna är en centimeterlång, tunn trä-

— Jag trivs, säger han.

— Det är ju den enda industrin här i Påryd och det känns bra att ha något att göra.

Kjell Axelsson kommer själv från Påryd och har varit sin arbetsplats trogen i 43 år. Han vet att företaget betyder mycket för bygden och är mån om att det ska gå bra för det.

Säljer inte

Att Elfverson & Co finns kvar efter 100 år har han flera teorier om. En är att de anställda har kunskaper som är svåra att ersätta. En annan gäller utrustningen.

— Större delen av vår maskinpark är tillverkad här. Vi är till exempel de enda som kan göra ett knivskafv som är helt runtom vid klingfästet. Flera länder har velat köpa våra maskiner, men vi säger nej, förklarar han.

Ett spekulantland har varit Finland, vars folk för övrigt tillhör storkonsumenterna av Elfverson & Co:s cigarettmunstycken.

MADELENE EDLUND

Den här kapsylen är från 40-talet. Elfverson & Co köpte in konjak och satte egna kapsyler på flaskorna.

FOTO: MATHS BOGREN

pigg.

Piggen var en detalj till stridsvagnsminor och tillverkade inte längre.

— Vi är inte så krigiska nu, säger VD:n Lars Blixberg.

Men företaget lutar sig inte tillbaka. Det är helt beroende av order och har gått upp och ner ekonomiskt genom åren. Under 50- och 60-talet marscherade plasten fram. Det billiga materialet tog ifrån träföretagets ställning som tillverkare av bland annat penselskaft och handtag till knivar och andra köksverktyg.

1991 och 1992 var några svåra år för Elfverson & Co. Men nu är Lars Blixberg optimistisk. Under andra halvan av 1993 gick företaget med vinst och det finns hopp för framtiden. Sedan nyåret har tio personer anställts.

— Vi kan kanske vinna tillbaka en del av plastens andelar på marknaden. Träförpackningar efterfrågas mer och mer, eftersom det är ett naturligt material. Vi har till exempel gjort en serie förpackningar för puder, läppstift och mascara, som kan fyllas på när innehållet är slut, berättar

Fakta

Ägare: Elfverson & Co kom till Hexagon 1973 och övergick sedermera till nuvarande ägaren Vätterledens Invest AB

Antal:anställda maj 1994: 56

Antal anställda 1980-81: 125

Antal anställda omkring 1948: 160

Omsättning: 25 miljoner kronor, varav träkapsylerna står för 30 procent och jojon för 10 procent

Träinköp: 3 000 kubikmeter om året, varav 800 är björk och 800 bok

Träslag: 98 procent svenska, som bok, ek, björk och furu. Resten är utländska, som afrikanska bubinga, ett hårt virke som används till knivskaft

Torkningstid av trä: tre veckor

Export: den står för 2/3 av produktionen

Största kund: leksakstillverkaren Brio i Osby, sedan 50 år tillbaka

